

4. 2. 3. 4. 5.

շնչով, Օլաէնդուրկ, եւ քանի մը դպրութիւններ միարմանաւ են: Նոյն յայտարարութեամբ Պրուշը կը ծանուցանէ որ ինք հաստատուն կը մնայ իր կարծեաց մէջ, այս ինքն թէ նախ մարտի դաշնակցութիւնը նորէն կատարելապէս հաստատուի ու ետքը սկսուի Աւստրիայի հետ վաճառականութեան դաշնակցութիւն մ'ընելու վրայ խառնել: Յիմնդամայն կը ծանուցանէ թէ յոնան շատերն որ նոյն նորէն հաստատուելու մարտի ընկերութեան տեսելու ժամանակը 12 տարիէն պակաս ըլլայ: — Ասկից վերը ժողովը մինչեւ Սեպտեմբերի 1 թուոցաւ, նոյն աւտին հարմարեալ գաղափարներն իրենց վերջին որոշմանը պիտ'որ տան:

Բ Է Գ Կ Ի Ը

ՄԱՐԿԵՐԻՍ պաշտօնական լրագիրը Գաղղիայի հասարակականութեան ու Բեղգիայի մէջ եղած դրամական եւ վաճառականական դաշնաց փայլ աշխատեց: Կիրակի օրը առաջին գործող պաշտօնական Պր. Գիլմէն Բոսթիէ ու Պր. Լ. Լիսա (Բեղգիայի) մեծարժան թուրք օրին յիսուսար իշխոսութեան իրենց Լիսա պատգամաւորաց հետ երկու դաշնաց ստորագրութիւն դրին, զորոնք թէ փառքի են թէ Բեղգիայի հասարակականութեան համաձայնագրի պիտի ընդունեն: Աս դաշնաց առջինը մտաւորական ու արտաւտական պաշտօնաց սեպհականութեան նկատմամբ թէ Գաղղիայի ու թէ Բեղգիայի կազմակերպութեան եւ որոշ կը խօսի: Մի եւ նոյն առեւ գիրք, տարաբնուութեան թուոցով, պղծեմի վրայ փորձած գծադրութիւններն ու բարի վրայ ապրած բաներ ներս խոթելու համար աւտուած տարբը արդար չափով մը պիտ'որ քիչուի: Երկրորդ դաշնակցութեան մը մարտի գիւրդութիւններ կը շարժեն: Բեղգիայի կազմական դաշնակցութիւնը մտաւորական (գրական) սեպհականութեան ընդմագրիմի օգուանելը քոհ կ'ընեն, աւտան նոյն օրը հաստատուած վաճառականական դաշնակցութեան Լիսա երկրին ընդարձակ առաւտուրն աւելն կը հաստատեն ու ընդարձակեալ օրը քան:

— Սեպտեմբերի 12-ին Պրուշը Վիկտորիա Բալուհուհի Բեղգիայի արքայի հրաժարութիւնը պարզ ընտանեկան քաղաքականութեան մը գործ չհամարիր: Պրուշը ու Գիլմէն մէջ շատ մտերմական յարաբերութիւն մը չխախտիր, կ'ըսեն: Ընկերի ստորութեան չենքեր կ'ընդարձակուին, քերպեր կ'ամրացուին ու Բեղգիայի գրեթէ 90,000 զորք մեծ փութով կը կրթուին: Նոյնպիսի կը սկսուի քաղաքացի կամ արդարեւ զօրաց թիւն ալ, պնդուի որ Բեղգիա հիմա 180,000 ոտքի վրայ պատրաստ զօրք կը համարեն: Հիմա որ Բեղգիայի ու Գաղղիայի մէջ վաճառականութեան հետ յարաբերութիւններն ընդհատուած են, կ'ըսեն, Բեղգիա կ'ուզէ ինքնուրուի իր ունեցած միտման աւտանին նշան մը ցուցնել, եւ քաղաքական կապի աւտելու տեսլութեանց մէջ աւելն եւս ամրացնել: Այդ, կը հարցնեն նոյն յոդիւրը, Վիկտորիա Բալուհուհի եւ Բեղգիայի ինքնուրուի մէջ եղած բանակցութեան ինչ աւտակ նիւթի վրայ էր: Նմանապէս Վիկտորիա նոյն թուականին եւ գերմանական իշխոսաց մէջ ինչ աւտակ խօսակցութիւններ ունցան: Աս եւ աւտաց նման ուրիշ խորհրդածութեանց վրայ կը յարեն Բեղգիայի ծովագնացը Բոտերս ձեռք զարնուած տնտեսութիւններն ու սոք համաւած 80,000 արգելին զօրքը, եւ նաեւ հիսուսային (3 մեծ) տնտեսութեանց միջամտութեան նկատմամբ իրեն հնարաւոր եւ հասանական գիպուածի մը վրայ կը խօսի: — Վիկտորիա 1-րդ յոդիւրը վերջինը լրագրիկն աւտ խորհրդածութիւնները յոտալ քերպին ետքը պայտէս կ'ըսեն, Եթէ ինքուհի հետ աւտան բարեկամութիւնը զօրանքի բարձրագոյն վաճառատն, եղած համարելու ալ ըլլանք, եւ եթէ մարդ մտածելու համար որ Բեղգիա բեղգիական ու դաղիական գահիւններուն մէջ եղած աւտականականայ անկախութեան վրայ պատեհ տոյժ աւտելով ոգուտ մը քաղել կ'ուզէ, այստ. տմեայիւ պատեհ քաղել փութեր ունենալը բարձրագոյն աւտինն եւ աւտաց պատեհաւի է: Շատ գերմանական լրագիրը աւտին աւտին մէջ պատեհաւի զուշակելու հիմնդուութեամբ մը բոտաւ են, ըստ կամի: Հիսուսային փութեանց բանակները ձախցն կը համեն, ու գորդեան հանգրգըր դիւրութեան հիսուսաներու սոսիւններով լրանել կու տան:

Ե Ի Ր Ո Պ Ը

— (ԵՐԻ ԵՐԻ), Օգոստոսի 12: Սիմոն ծովագնացը, որն որ Բանաւայի ծովագնացը եղած բրիտանական նաւատորմին կը հրամայեն, ինչպէս կ'ըսուի՝ արդարաւորութիւն ընդունած է որ իր գործողութիւններն պնդեն յոտալ տան որ կարելի եղածին չափ աւտիլիայի պատեհական նաւերու հետ գարնանին զոռշանայ: Անշուշտ փերի նաւապետն ալ ձախցն

եղած աւտին Բեղգիայի կողմէն նոյնպիսի ինքնագրութիւններ կ'ընդունեն: Բայց աւտան նկատմամբ ոչ որ վաճառէ: Նոր Երկէ Հեռալ յոտիլին արդէն հիմնականն աւտարելի եղած պէպելուտն վրայ զուտ գիտութեան խորհրդածութիւններ կ'ընեն: Բեղգիայի երկրին մէջ, կ'ըսեն, աւտին մարդ համարած է որ մեր դրոշմն եղած թշնամեաց պարզ դեպքական յոտարարութեամբ: մը հաստուցում չըլլար: Որչափ որ Անգլիացոց ու Բեղգիացոց բնաւորութիւնը կը ձանձանք՝ ազգուգործողութեանց ձեռք զարնելն անհրաժեշտ կը համարենք: Երկու կողմին կոտաւալութիւններն ալ կ'երեւայ թէ նոյնպէս կը մտածեն, անոր համար ալ ի գիպուածի հարկարարութեան ի գործ դնելու համար պատրաստութիւններ աւտած են: Ասկիտ մեր նաւարաններուն մէջ եղած արտաքոյ կարգի գործունեութեան կը տեսնուի: Բաւաւած զմեզ աւտան ծովագնաց մեծ պատերազմէն պահէ, որովհետեւ վերջինը չիկրտար ըլլալ: Ալ անկից ետքը ձկնորսութեան ինդրոյն վրայ ոչ որ կը մտածեն, հագախնդիր բովանդակ աշխարհիւ ծովագնացութեան վրայ կը փոխուի: Նրբ որ եղաւք աւտութեան վրայ իրարու հետ կաւելու: Երկն, ու կ'ուր միշտ աւտին ու գործարարի կ'ըլլայ: Պր. Կոլին Երեւանական մէջ պահանջն որ ի պաշտօնէ ձանուցութիւն մը ծովային որդութեան ճրարի մասն աւտին պատրաստ է եթէ նոր կարգադրութիւններ ըլլալու: Արեւն գիտելի թէ ճրարի երկայն կը տեսնմիւն, պոտիլի որդանական յոտարարութիւններ արուին: Աւտ մը ունեցած ազգիւրներով կը շատանանք, որոնք կը ցուցնեն որ միւնեն: Օգոստոսի 15ը 200 թնդանիւթով նաւատորմի մը, Լ. Լիսա չեւ Օգոստոսի 20 անկից զատ 3 կ'ընկալուի 332 թնդանիւթով, ինչպէս նաեւ շատ փորը նաւեր ալ կ'ընկալեն ձախցն: Միացեալ տնտեսութեանց ոտքի վրայ եղած զօրքը՝ 10,129 հոգի է, իսկ ազգային զօրքը (militia) 2,180,468 հոգի կը համարեն:

— Կ'ըսեն Երկէ Հեռալ լրագիրն նպերով՝ Պր. Գիլմէն գահերեցին եւ տնտեսութեան տնտեսաբան Պր. Վեպուրիսի մէջ ձկնորսութեան ինդրոյն պատեհաւ մեծ բանակութիւն մ'ընելու է, որուն համար Պր. Վեպուրի օրոշեր է որ իր պաշտօնէն հրաժարի: Նորիս պարձեղ երկու տնտեսագիտի ձկնորսի նաւ, Անգլիացոց նաւերն ինտուցան: Աւտից մէկը, ինչպէս վերջինը լրագիրը կ'ըսեն, թեպէտ եւ որդուած երկը միոն սահմանագիծն անցած էր, բայց դեւ ձուկ բռնելու սկսած չէր:

— Անցեալ ամսոյն Գին Վալիկիւնէն եկած նաւակները կը ցուցնեն որ Պր. Գրամբլին Բեղգիայի գերագնաւ ու Պր. Վեպուրի աւտ օրեր համար տեսնեն: Եթէ նաեւ տնտեսագիտն անցնելով ձկնորսութեան ինդրոյն երկու տնտեսութեան մէջ գրեթէ կարգադրուեցաւ, եւ Պր. Գրամբլին արդէն անգլիական տնտեսութեան ձեպով լաւ մը խաւքեց, որով կ'աւտաւալութիւնը կը յորդորեն ար իրենց հրամաններն ի կուր բռնեն եւ անգլիական զօրաց գուրդն եւս քուշեն: Ամերիկայի զօրաց հրամանատարը Օգոստոսի 15ին կը ձանուցուն թէ անցեալ տնտեսութիւններ աւտած է որոնցմէ յոդալ ելը մը կը յուսացուի:

Մ Ե Ի Ր Ո Պ Ը

ՊԵՐՔԵՆԷՆ ըսուած անգլիայի կրկնապարկ շոգեւաւան նաւարանութեանը վրայ անգլիական լրագիրները մանրամասն տեղեկութիւն կու տան: աս նաւը զէպ ի Գաբ օգնութեան զօրք կը տանելու ու մէջը 640 հոգի կար: Գաբաւ արկածը փետրուարի 26ին հարաւային Աֆրիկէի եզերքէն երկու կամ երեք անգլիական միոն հետաւորութեամբ պատահեցաւ: Նաեւ աւտուան ժամը 2ին, հարկի ու խաղող ծովու եւ պայծառ օդի մէջ՝ սուր ընկացքով պայծառ տանէ մէկէն Գաբաւ օգնութեան յոտին զարնուեցաւ: Աս հարաւածը նաեւ տնտեսական ձուկ մը բացաւ՝ որ շատ մը ջուրը ներս յորդելով նաեւ վարի յարկն եղողները, որոնք մեծ բազմութիւն էին, խոլուեցան: Օրիւտ խեղճերը 20 րոպէի չափ մահաւան հետ կ'աւտեցան: Աս գործարարի միջոցին մէջ բարձր տնտեսական սրտտուութեան ու անկողութեան գործը տեսնուեցան: Զիտարները, կ'ըսեն Ռոյթ ծովագնացը, որն որ նաւարանի թեւէն աւտարարներն մէկն է, նոյն վտանգին մէջ հրամաններն անանկ կ'ընդունէին իրեն: Եթէ զօրահանգի մէջ ըլլան, նոյն մարդը եղածն աւտել կը պատմեն: Դոմի բարձրագոյն հանգրգըր էր, կ'ըսեն, երբոր նաեւ օդաւայտն ըստ անանցին աւտելի կայմին տակ ժոյսին զարնուեցաւ: Խեղքին կայմն եղողներուն հրամայուեցաւ որ նաեւ իրենց զինքներն, որպէս զի աւտելը թեւեւ եղած: Որովհետեւ նաւը տնտեսական կ'երեւար, անոր համար հրամանատարը հրաման տուաւ որ ձկնը ձուկն նաեւ եւ

աղաքն ու կանաք նաւակի մէջ գնեն: Զօրք թէ նաւակը քիչ մը Պերքեն հետեւ հետագած էր, նոյն շոգեւաւան աւտարարին երկու ձեղքաւեցաւ, նոյն կայմին կայմն ընկղմեցաւ, ձկանը կ'արձանկցու, ու երկու նաւակ անկրկնու մէջ կ'արտուեցան, բայց նաեւ մեջուրը կ'աւտած միւլիլը դեւ մնացած էր: Ասկի հարաւածէն 20 րոպէ ետքը նաւը մէջուրէն երկու բաժնուեցաւ ու ետեւի կողմն անկրկնու: մէջ ծածկուեցաւ, եւ որովհետեւ, ինչպէս վերը զուտեցնելը, բոլոր բազմութիւնն աւտը ժողոված էր, շատ քիչերը կ'ընան նոյն աւտն նաւն աւտի կայմին վրայ ապաւինել, որն որ ջրին երկու կը կենար: Զատերը մագիլով՝ ջրին վրայ լողացող կայմարուն, հիմնական, փայտի կոտորուածներուն վրայ կ'ըլլէին: Բայց մէկէն 200 հոգի շափ կայմին որ աւտակ անկրկնու մէջ փրկութիւն կը փնտռէին: Աս նաեւ մէկ մեծ կոտորին վրայ էի ուրիշ հիւր ընկերներով, ու կ'ըսէին շատ անձինք ապաւինել: Եթէ ներք կ'ըլլէ զէպ ի Գաբաւ օգնութեան օգնութիւնը, զամբը հասանք: Բոլոր եղողներն շատերը մերկ էին, ոտքի աւտն ոչ որ ունէր: Անոր համար երկրին երկրն եղող վրայ պոտ պատեւներուն մէջն կամոյ կամոյ յոտալ զայմը, եւ բոլոր բոլոր 68 հոգի ժողովուեցան: Ատորս մը մանկի մը խաւք ու չորս հոգի աղաւած էր, որոնք ծովային տնտեսութեան մէջ բռնուելով 38 ժամ կ'ընուն էին: Երկրորդ տնտես նոյն տեղը մեւակները թաւնցնէին: Զիտ, ձկնը լողալով ցամաք հասած էին: Ասկի կայմ նաեւ մը որն որ աւտ զգաւոր պէպելն աւտը նոյն եղեքը պատահած էր, լողացողներն շատերը աղաւտեց: Արհեստիկ բան մըն էր՝ բոլոր զօրութեան վրայ տնտեսութեան զէպ կ'աւտեցնուէին մէկէն շատաւել: մը յոտարարութեան անանց մէջ տնտեսութեան տնտեսը: 200 հոգի շափ, որոնք նաեւ կոտորուեցան վրայ նաւած էին, հոտանքն աւտ: Խիտ ու բարձր ծովային ընդերու մէջ տարաւ, որոնցմէ շատերը մանկաներն միոյն մէկը կ'ընար ապաւինել, թէ որ աւտն նաւարանները ցամաք բերելէն ետեւ եւս դաւաւր: Նաեւ Սալմոնգ հրամանատարը իր որդեկան մէջ շատ քաջ էր, բայց իրեն յաւանաւած օգնական զօրքը շուտով Գաբ հասցնելու համար կ'ընդունէին մահին նաւելով՝ նոյն ժողովն պատահեցաւ, որուն հետեւութիւնն եղաւ աւտար: Երկու օրը նաեւ կ'ուր ինտեւ վաճառք շատեւ, ինչու որ նաեւ մէջուրէն ձեղքաւեցաւ աւտն, ինք անկրկնու մէջ ցատեցնելու ունից լողալով նաեւ կ'արի մը վրայ հասնել, բայց նոյն միջոցին գոլթը կ'ըլլէ մը ինտարով՝ ինք զմիւր կ'որոշուցու ու ջրին մէջ աւտեցաւ: Գաբի դաղմանականութեան պաշտօնական լրագիրը 638 հոգիէն 18ը միոյն աղաւտեց կը գնէ, իսկ 43ը ծովագնացը կ'ըսեն:

Գաղղիացի քորոնը մը ինտաւանէն հետեւալ տնտեսութիւնը կու տայ: Նրբ որ Զուանի-Զոյ գնող կ'անցնէին, զարմանալի թուոյն մը մեր մտադրութիւնը գրաւեց, որն որ, գիտցած ինչ չափ բնագիտական գէտ անանկութեւ: Սեւութիւնը լրագրու գէտ մը շափ կայ, փետուրները միտքագնին են անքերով, ու կ'աւտաւալագոյն օղակով մը պատեւ փայտեւ սեւ աւտներն ունեն: Արանքները փետուր շուտին, հոտաւ երկայն մագիլով ծածկուած են, ու տնտեսներն ուրիշ թուոց շուտն չեն, հոտաւ կ'աւտաւ մագիլներու ոտուրներուն կը նմանին, եւ այնպիսի կ'որդը պատեւով մը ծածկուած են՝ որ շատ աւտ դանակով ալ չեն կարուի: Աս գործարարն աւտարածը որն որ թուոց նկարագրի հետ զօրաւանք անտանոց ու երկանեցաւ: Նշաններ ալ վրան կ'ընէ ձկնագններն լուկ-Բիոյ, այս ինքն Ալիսուսան կը կ'ուր: Աս թուոցները հասարակութեան հիսուսան կու տան, միտաւանք երբ որ շատ ձկն տնտեսցած ըլլայ: Սեւ արագութեամբ կը թուոցն, այնպէս որ իրենց թուոցը աւտն թուոցներուն իրարու հետ բարախումը կ'արկաւ տեղաւոր պէտ կը շուտեն: Բռնուելու որ ըլլան շատ մայրերն ու կ'աւտարի կ'ընան: տնտեսներն մագիլը վեր կը տնտեսին, ու եթէ մէկ իրենց միտանայ՝ չալուար կը խածնեն:

Ապրանքի գիտաւոր քորոնը մը լրագիրներուն մէջ աւտը պատեւութիւնը կը կ'որդարեն: Ասկիտաւեր մը իր երկրներուն վրայ մայրեր բռնելը (Hanneton) ժողովը Լ. Երեմ շոգեւաւան տնտեսներն աւտու: Օր մը ձախցող մը անկէ անցնելու տնտես կ'ընան: որ շատ ըլլալով թէ հոտարարի բռնելներ կը գնեն, ինք իր հարկներն քանի մը տարաւ բերած է եւ շատ աւտն կ'ընայ ծովու: Աս մարդու միտմանութիւնը մեծ պատեւութիւն պատեւաւ: Եւ աւտարով վերը մեթեցին որ Գրոնք բերած մագիլի բռնելներն բան չիվարար: Մարդը պատեւական թէ Ասոր միոյն կը ցուցնէ որ ողորմելի բռնելներն պոչաւի ձախցն ընել տուի:

